

piam non habentem titulum : non tenetur proprius episcopus sic ordinato vitæ necessaria ministrare (hic enim culpa vacabat) sed episcopus alienus sic ordinans tenebitur ad id, utpote qui in culpa fuit, cum debuisset de titulo inquirere. Secus dicendum, quando proprius episcopus committit alieno facultatem ordinandi certas personas : quia tunc tenetur proprius episcopus prævidere, seu inquirere de titulo, et aliis requisitis ordinandi; sicque etiam alimenta præstare ordinato sine titulo usque ad consecutionem sufficientis beneficii : non autem episcopus ordinans. Atque hoc ipsum est dicendum de illis, quibus episcopus diœcesanus dedit licentiam recipiendi ordines sacros a quovis episcopo catholico, prout ibidem uberius habetur expressum. Concordat concilium Tridentinum, sess. 23, cap. III, de Reformat. ubi statuit, quod episcopus subditos suos non aliter, quam jam probatos, et examinatos, ad alium episcopum ordinandos dimittat : et consequenter obligatio inquirendi de titulo, incumbit episcopo dimittenti, non ordinanti.

195. *Pœna episcopi ordinantis aliquem sine titulo cum pacto, ne alimenta exigat, et sic ordinati.* — Resp. II. Quod si episcopus quempiam sine titulo ordinaverit sub pacto, seu promissione quod ordinatus super alimentatione sua non inquietet eumdem; tunc ordinator a collatione ordinum per triennium, ordinatus vero ab ordine sic suscepto perpetuo est suspensus, donec per Sedem Apostolicam mereatur dispensari. Ita habetur statutum in c. *Si quis ordinaverit*, 45, de *Simoniacis*. Quinimo tales notantur de pacto simoniaci, unde et cit. cap. *Si quis ordinaverit*, punitur sub rubrica, *De Simoniacis* : nam taliter ordinatus remittit ordinatori jus, sibi cæteroquin competens, respectu alimentacionis temporalis, ut ab eo ordinetur : atqui simonia non solum contrahitur dando, sed etiam remittendo jus temporale pro spirituali, arg. c. *Super eo*, 7, de *Transact.* et c. *Veniens de Testib.*

196. *Pœna ordinantium religiosos non professos, vel solum professos ad certum tempus.* — Resp. III. Insuper, si episcopus religiosum nondum professum, vel qui non nisi ad certum tempus professus est, ac rursus ad sæculum redire, vel dimitti potest, sub prætextu religionis, et absque titulo beneficii, vel patrimonii ad sacros ordines promoverit; ipso jure per annum a collatione talium ordinum, et religiosus taliter ordinatus ab executione

ordinum suspensus existit, et si in ipsis ministraverit, efficitur irregularis. Ita habetur in Constitutione 73 beati Pii V, *Romanus Pontifex sacrorum* (et refertur tom. II *Bullarum Romanarum*), in qua Pontifex non solum decretum concilii Tridentini, sess. 21, cap. II, de *Reformat.* quod loquitur de clericis tantum sæcularibus, non ordinandis absque titulo, extendit ad religiosos non professos, ut supra; sed etiam de his ita expresse statuit, et decrevit, prout ex parte dictum est supra n. 74, et 75, addita limitatione circa religiosos Societatis JESU.

197. *Ordinationes, absque titulo factæ, cui pœnæ subjaceant? Ordinatus scienter ab episcopo sine titulo, olim erat suspensus, sed non hodie.* — Resp. IV. Ordinationes absque titulo factæ antiquitus etiam fuerunt irritæ quoad executionem ordinis, ut can. *Neminem* et can. *Sanctorum*, dist. 70. non tamen hodie : dummodo clericus sic ordinatus non fuerit in culpa, decipiendo episcopum, ac per mendacia et fraudem fingendo titulum beneficii, sive patrimonii, quem non habet. Ita Nicolaus Garcias, part. II, de *Beneficiis*, cap. v, n. 20. et seqq. Fagnanus in c. *Cum secundum*, n. 68. et 69, de *Præbendis*; Barbosa part. II, de *Offic. et potest. episc.* alleg. 20, n. 27 et 33; Pirhing, h. t. n. 112 et alii; quamvis non desint oppositum tenentes, præsertim quoad secundam partem. Conclusio desumitur ex verbis cit. c. *Cum secundum*. ibi : « In injuriam ordinantium; » ergo, dum ibi revocatur rigor antiquorum canonum, sermo est, quando episcopus scienter quempiam ordinat absque titulo, sicque in ejus injuriam, seu confusionem, suspensio ordinati per jura antiqua fuit inducta : qualis tamen cum « non debeat aliquis alterius odio prægravari, » (juxta regul. 22 juris in 6, cum similibus) merito ibidem ex parte bona fide ordinati fuit sublata, et solus ordinans per impositionem oneris ordinatum sustentandi punitus.

198. *Dummodo solus ordinatus non fuerit in culpa, fingendo titulum, quem non habet.* — Secus dicendum, quando solus ordinatus fuit in culpa decipiendo episcopum, ac fingendo titulum, quem non habet. Ratio est, quia ut ex proxime dictis patet, de hoc casu cit. c. *Cum secundum de Præbendis*, non loquitur (unde etiam sic ordinato non tenetur episcopus ordinans ministrare alimenta juxta dicta n. 193. et 194.) sicque antiqua jura, pœnam suspensionis imponentia ordinato se intitulo,

impresentiarum manent incorrecta. Et hinc sac. Congregatio concilii Tridentini, die 27 novembris. 1610, super hoc dubio consulta, omnium sententiis censuit, hoc casu pœnam suspensionis ante concilium non fuisse correctam, et hodie a Tridentino concilio esse innovatam; et præterea hujusmodi clericum, qui adhibito dolo, confictoque titulo ordinatorem decepit, esse ipso jure suspensum, carereque ordinum executione, prout his ipsis verbis refert Fagnanus cit. n. 69, in fine.

199. *Dummodo solus ordinatus non fuerit in culpa, fingendo titulum, quem non habet.* — Imo, quod plus est, id ipsum patet ex Constitutione 35 Urbani VIII, *Secretis*, superius n. 173, jam citata, ubi § 3 sic habetur : « Alias promoventes (contra formam ibidem præscriptam) ad annum ab exercitio pontificalium; promoti vero, perpetuæ suspensionis pœnam, absque spe dispensationis a Sede Apostolica obtinendæ, incurrant eo ipso. Insuper promotos hujusmodi, ac etiam eos, qui cum falsis (N. B.) vel fictis, aut fiduciariis patrimonii titulis, scienter se ad ordines hujusmodi promoveri fecerint, non solum prædictis, verum etiam majoribus arbitrio nostro, et pro tempore existentis Romani Pontificis infligendis pœnis — subjectos esse volumus. Hactenus Pontifex.

200. *Notabilis objectio ex concilio Tridentino innovante antiquorum canonum pœnas super ordinatis sine titulo.* — Dices : Concilium Tridentinum, sess. 21, cap. II, de *Reformat.* statuit nullam deinceps sine titulo ad sacros ordines esse promovendum, « antiquorum canonum pœnas super his innovando; » ergo non solum ordinati cum titulo ficto, sed omnes alii absque titulo ordinati, de facto incurrunt pœnam suspensionis, in d. can. *Neminem*, et can. *Sanctorum*, dist. 70, contra promotos sine titulo sancitam; quod est contra alteram partem datæ num. 197, conclusionis. Probatur consequentia; tum quia concilium loquitur pluraliter et indefinite, « antiquorum canonum pœnas innovando : » atqui pluralis locutio non contentatur uno, sive unica pœna, in c. *Cum secundum*, 16, de *Præbendis*, contenta; ut l. *Ubi numerus*, ff. de *Testib.* et c. *Pluralis locutio*, de *Reg. jur.* in 6; tum quia in annotatione marginali ad cit. cap. II, concilii Tridentini etiam fit mentio cit. can. *Neminem*, et can. *Sanctorum*, dist. 70, sicque et horum canonum pœnæ ibidem videntur innovatæ; præsertim, cum altera

pœna de præstandis ordinato alimentis solum concernat ordinatorem, faveatque ordinato.

201. *Ejusque solutio.* — Resp. neg. consequent. Nam quidquid nonnulli in contrarium teneant, quos referunt Garcias, et Barbosa, ubi supra, concilium Tridentinum innovando pœnas antiquorum canonum, jus novum non inducit, sed antiquum conservat : ut c. *Ex parte* 13, et c. *Quia intentionis*, 29, de *Privilegiis leg.* Atqui pœna suspensionis in dictis antiquis canonibus statuta, antea jam fuerat sublata (saltem quoad bona fide ordinatos sine titulo) per cit. c. *Cum secundum de Præbendis*; ergo hæc, utpote jam prius abrogata, per Tridentinum non fuit de novo inducta. Atque ita fuisse decisum a sac. Congregatione concilii Tridentini, refert Fagnanus, loc. cit. n. 63; Navarrus, consil. I, quæst. 16, de *Constitut.* in addit.; Garcias, cit. cap. v, n. 29; Barbosa, cit. allegat. 20, num. 27, cum aliis.

202. *Quas pœnas antiquorum canonum concilium Tridentinum innovaverit?* — Nec obstant rationes in probationem consequentiæ allegatæ. Non prima : quia quoad eos, qui mala fide, sive sub conficto a se titulo fuerunt ordinati, ultro conceditur per concilium Tridentinum esse innovatam pœnam suspensionis, utpote quæ antecesserit nunquam fuerat abrogata. Unde, ut hunc quoque casum comprehenderet concilium Tridentinum, recte illud loquitur in plurali, et indefinite, habito tamen respectu ad pœnas antiquorum canonum necdum abrogatas. Atque per hoc etiam patet ad annotationem marginalem concilii Tridentini, quanquam hæc, veluti nulla publica auctoritate addita, ex se nullum habeat robur firmitatis. Nec urget posterior instantia : nam, quod juxta c. *Cum secundum, de Præbendis*, puniatur solus ordinator, non autem ordinatus sine titulo, procedit (et quidem merito) quando ille scienter quempiam sic ordinavit : alias secus, ut jam dictum, n. 197 et 198.

203. *Contra ordinantem et ordinatum non servatis interstitiis, nullæ sunt pœnæ in jure statutæ.* — Quæritur VI. Quas pœnas incurrant ordinans, et ordinatus, non servatis temporum interstitiis? Resp. I. Nullæ quidem pœnæ contra tales sunt statutæ in jure, dummodo non eodem die duo sacri ordines conferantur eidem : nihilominus, si absque ulla prorsus causa, seu dispensatione negligantur interstitia, uterque peccabit graviter, poteritque sic ordinatus a suo superiore suspendi, vel alia pœna arbitraria puniri. Ita

Navarrus, consil. 4, h. t.; Zerola in *Praxi episcop.* part. I, vers. *Ordo*. § *Ad quintum*; Barbosa, part. II, *de Offic. et potest. episc.* alleg. 48, n. 44, cum aliis. Ratio est: quia nec a jure canonico, nec a concilio Tridentino, nec a Pio II, ulla pœna suspensionis, vel irregularitatis, contra ordinatos non servatis interstitiis statuta reperitur. Nec urget bulla Sixti V, pœnam suspensionis in tales statuentis: quia ipsa fuit revocata per Clementem VIII, ut dictum num. 172.

204. *Peccat tamen uterque, ac subiacet pœnæ arbitrarie.* — Cæterum, quia uterque eorum est voluntarius, culpabilisque transgressor sacrorum canonum, et quidem in materia gravi, sive sacrorum ordinum: hinc de culpa, seu peccato ab ipsis contrahendo, dubitari nequit, sicut nec de pœna arbitraria, quam superior ob talem canonum transgressionem imponere valet.

205. *Quæ sit pœna episcopi conferentis cuiuspiam duos sacros ordines eodem die?* — Additur notanter num. 203. « Dummodo non eodem die duo sacri ordines conferantur eidem. » Nam episcopus ordinans quempiam eodem die, vel duobus continuato jejuniis, ad duos sacros ordines, suspensus est a collatione utriusque ordinis, donec a Sede Apostolica absolutionem, et dispensationem impetraverit, arg. c. *Litteras*, 13 § fin. h. t. ac notat Barbosa ibid. num. 4, citans alios; quamvis Abbas ibid., n. 2, § *Octavo nota* et Pirhing h. t. n. 108, asserat, talem potius esse suspendendum.

206. *Et hos ita suscipientis?* — Alter vero, qui eodem die duos sacros ordines suscipit, suspensus est tantum ab executione ultimi ordinis illo die sibi collati, arg. cit. c. *Litteras*, h. t. et notat Abbas ibid. § *Item ultimo*, et Barbosa, part. II, *de Offic. et potest. episc.* allegat. 44, num. 11, citans alios. Nam in cit. cap. solum dicitur, quod is, qui eodem die, continuato jejuniis, in diaconum et presbyterum fuerat ordinatus, « ab executione officii sacerdotalis debuerit manere suspensus; » et consequenter non suspendebatur ab executione ordinis diaconatus, utpote primo loco, ac licite suscepti: haud obstante, quod episcopus cum ordinans, a collatione utriusque ordinis suspendatur; quia hoc ibidem fuit expressum; simulque major fuit culpa episcopis ordinantis (utpote qui fuit dignior, debuitque esse prudentior) quam clerici sic ordinati. Glossa fin. cit. c. *Litteras*.

## TITULUS XII.

## De Scrutinio in Ordine faciendo.

1. *Ratio continuationis rubricarum.* — Quia visum est titulo præcedenti de ordinandis, eorumque qualitatibus, sequitur nunc de scrutinio, per quod iidem sunt examinandi, et scrutandi, an polleant requisitis qualitatibus.

2. *Scrutinium quid, et quotuplex?* — Queritur I. Quid, et quotuplex sit scrutinium? Resp. I. *Scrutinium*, quantum ad propositum, est diligens inquisitio, seu examinatio circa qualitates ordinandorum, facta ab eo, ad quem spectat. Ita Hostiensis in *Summa*, h. t. n. 1, et communis. *Scrutinium* quippe derivatur a *scrutando* seu inquirendo; nam is, qui examinat ordinandos, scrutatur, seu inquirat eorum idoneitatem, ac requisitas pro susceptione sacrorum ordinum qualitates.

3. *Scrutinium a concilio Tridentino præscriptum, quale sit, et an ubique usu receptum?* — Resp. II. Triplex scrutinium de facto potest apte distingui. Primum est, quod per mensem ante ordinationes coram parochis, vel alio per episcopum deputato faciendum est, juxta præscriptum concilii Tridentini, sess. 23, cap. v, *de Reform.* ubi decernitur, ut promovendi ad ordines, per mensem antea episcopum adeant, qui parochis, vel alicui alteri committat, ut nominibus, ac desiderio eorum, qui volunt promoveri, publice in Ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum natalibus, ætate, et vita diligenter inquirant, et litteras testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, quamprimum ad episcopum transmittant. Et de hoc scrutinio, utpote primum per concilium Trid. introducto, Abbas Panormit., *ad Rubricam*, h. t. alique antiquiores canonistæ, mentionem non faciunt, qui proinde duplex dumtaxat scrutinium, illico declarandum, distinguunt. Quin etiam memoratum primum scrutinium in Germania non esse usu receptum, quamvis expediret adeo salubrem constitutionem recipi, testantur Engel, h. t. n. 1, et Sannig eod. n. 4.

4. *Alterum scrutinium.* — Alterum scrutinium est illud, quod feria quarta ante ipsam ordinationem, vel quando episcopo videbitur,

est instituendum, convocando singulos ordinandos, eorumque genus, patriam, personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam, fidemque diligenter examinando. Et de hoc loquitur cap. *Quando episcopus*, dist. 24, et concilium Trident. cit. sess. 23, cap. VII, et cap. XII, *de Reform.*

5. *Et tertium, in actu ordinationis peragendum, explicatur.* — Tertium scrutinium peragitur in ipsomet actu ordinationis, dum circa ejus initium episcopus, per archidiaconum sibi assistentem requiritur, illis verbis: « Reverendè pater, postulat sancta Mater Ecclesia, ut hunc diaconum (vel subdiaconum) ad onus presbyteratus (vel diaconatus) ordinetis. » Idemque episcopus scrutando ordinandi idoneitatem statim archidiaconum interrogat, si sciat eum esse dignum. Ad quod archidiaconus, juxta præscriptum *Pontificalis Romani*, respondet, quod « quantum humana fragilitas nosse sinit, et scit, testificatur illum ad hujus onus officii esse dignum. » Et de hoc scrutinio loquitur textus in cap. un. h. t. ac memoratum *Pontificale Romanum*, tit. *De ordinatione diaconi, et presbyteri*.

6. *Utrum is, qui ordinari desiderat, in dubio præsumatur idoneus, vel hoc probare teneatur? Quæstio hujusmodi præcedit generaliter in omnibus qui promoveri desiderant.* — Queritur II. Utrum is, qui ordinari desiderat, in dubio præsumatur dignus etque idoneus? vel potius teneatur probare suam idoneitatem? Hæc quæstio præcedit quoad omnes illas qualitates, ad legitimam sacrorum ordinum receptionem requisitas, de quibus scrutinium ordinandorum institui potest, ac debet: ut puta, quoad genus, et an quis sit legitime natus; quoad patriam, ut sciatur, an sit subditus episcopi; quoad personam, an non sit corpore vitiat, bigamus, obligatus ad ratiocinia, servus, etc. Quoad ætatem, an habeat requisitam a jure, seu a concilio Tridentino; quoad mores, doctrinamque ac hujusmodi. Et hæc quæstio est notabilis, quia procedit non solum in ordinandis, sed generaliter in quibuscumque aliis, qui assumi ad aliquam dignitatem, vel officium desiderant.

7. *Ratio dubitandi, ac militans pro præsumptione idoneitatis, proponitur.* — Ratio dubitandi, ac pro præsumptione idoneitatis militans, desumitur ex cit. cap. un. h. t. ubi Pontifex inter alia inquit, quod archidiaconus, presentaturus episcopo ordinandos, illum, « quem indignum esse non novi id;

quum debeat aestimare. » Ubi idcirco Glossa finalis notandum ait, quemlibet præsumi dignum, nisi probetur indignus. Concordat, et adhuc fortius urget cap. *Dudum*, quod est ultimum, *de Præsumptionib.* ubi is, pro quo Papa rescribit, ut ad beneficium recipiatur, sub clausula, « Si fuerit idoneus, » non teneatur se probare idoneum, « cum (inquit Pontifex) prima facie præsumatur idoneus, nisi aliud in contrarium ostendatur. » Verum his non obstantibus,

8. *Ordinandorum idoneitas in dubio non præsumitur, sed est probanda. Regula est, Præsumitur quis bonus et idoneus, donec contrarium probetur.* — Resp. I. Ordinandorum idoneitas in dubio non præsumitur, sed est probanda. Ita communis; et patet ex ipsa praxi Ecclesiæ, tam serio prævium ordinandorum scrutinium, atque inquisitionem circa ipsorum genus, morum probitatem, doctrinam, atque alia ad statum clericalem pertinentia requirentis, ut videlicet hoc modo eorundem idoneitas antea debite probetur. Accedit ratio: quia, licet regulariter quis præsumatur bonus, et idoneus, donec contrarium probetur, per textus n. præc. allatos, ac fusiis tradit Mascardus *de Probationib.* concl. 879, n. 1, citans alios; hæc ipsa tamen regula plures patitur limitationes, atque fallentias, quæ impræsentiarum locum habent.

9. *Fallit hæc regula, ubi agitur de præjudicio tertii.* — Et primo quidem regula illa limitatur, ac fallit, ubi agitur de præjudicio tertii, quod ex tali præsumptione idoneitatis oriri potest; atqui in collatione ordinum, ob præsumptam idoneitatem ordinandorum facta, agitur de magno præjudicio tertii, seu Ecclesiæ, ne forte idonei ordinentur, atque in Ecclesiæ ministros assumantur; ergo. Major est Glossæ, fin. in c. *Sicut nobis*, 39, *de Sentent. excomm.* et Abbatis in c. *Cum in jure*, n. 2, *de Offic. delegat.* ubi inquit: quod, ubi agitur de præjudicio tertii, non sufficiat præsumptio, sed debeat fieri plena probatio, arg. c. *Cum a nobis*, 28, *de Testib.* Idem docet Felinus in cap. ult. n. 12, vers. *Fallit primo. de Præsump.* Mascardus, cit. concl. 879, n. 5 et alii. Hinc in simili, ac ne creditori præjudicium generetur, fidejussor non præsumitur idoneus facultatibus, nisi probetur, l. *Si vero*, § *Qui pro rei*, ff. *Qui satisfacere cogantur*, et tradit Alexander, consil. 37, n. 3, lib. II, citans alios.

10. *Et procedit potissimum quoad qualitates intrinsecas, non quoad extrinsecas.* — Deinde